

Prof. zw. Marcin Tomczak

Gdańsk 22.10.2021

Dziedzina- sztuki muzyczne

Dyscyplina- dyrygentura

Tel - 601056180

e-mail: marcin.tomczak@pro.onet.pl

Recenzja pracy doktorskiej

mgra Andrzeja SITKA

Biuro ds. Stopni pismem z dnia 15 lipca 2021 (BS/200/2021) poinformowało mnie, iż zgodnie z uchwałą Rady Naukowej Wydziału Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z dnia 10 września 2018 r. zostałem powołany na recenzenta rozprawy doktorskiej mgra Andrzeja Sitka.

Podstawowe dane o kandydacie

Pan mgr Andrzej Sitek w roku 1991 ukończył studia na Uniwersytecie Łódzkim na kierunku Wychowanie Muzyczne. Swoje umiejętności i kompetencje doskonalił na Podyplomowych Studiach Chórmistrzowskich w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w latach 1996-1998.

Jeszcze podczas studiów, w 1990 roku, zatrudniony został w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku, w charakterze nauczyciela fortepianu głównego, w szkole I stopnia.

W 1996 został dyrygentem Chóru Młodzieżowego Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Płocku. Od 1998 roku w tej samej szkole prowadzi zajęcia z fortepianu dodatkowego. W roku 2005 objął funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego Chóru Miasta Gostynina.

Od roku 2007 pracuje w charakterze dyrygenta chóru dziecięcego Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Płocku i Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej w Płocku. W roku 2008 założył i prowadzi do dziś Chór Dziecięcy ASBeek, w skład, którego wchodzi uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia oraz Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I stopnia w Płocku. Z zespołem tym odnosi znaczące sukcesy na konkursach i festiwalach w kraju i zagranicą.

Od 2010 roku – sprawuje funkcję dyrektora Miejskiej Szkoły Muzycznej I stopnia w Gostyninie. Podjął się organizacji cyklicznych konkursów muzyczny o zasięgu ogólnopolskim pn.: „Błacha dla najmłodszych” dla uczniów klas I-III działu dziecięcego oraz I-II działu młodzieżowego.

W 2010 roku ukończył studia podyplomowe na kierunku Zarządzanie Oświatą w Wyższej Szkole Zawodowej im. Pawła Włodkowica w Płocku.

Mgr Sitek zajmuję się też działalnością społeczną i popularyzatorską w swoim środowisku. W latach 2012 – 2015 – pełnił funkcję wiceprezesa Płockiego Towarzystwa Muzycznego imienia Waława Lachmana. W trakcie pełnienia tej funkcji zajmowałem się organizacją konkursów o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym między innymi: Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy im. prof. Mirosława Ławrynowicza, Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. prof. Mirosława Ławrynowicza, Konkurs Pianistyczny im. Haliny – Czerny-Stefańskiej i Ludwika Stefańskiego, Konkurs Muzyki Współczesnej, Konkurs Wiedzy o Kompozytorach.

Ocena pracy doktorskiej

Pan mgr Andrzej Sitek przedstawił pracę doktorską pt.: *Aspekty wykonawcze wybranych utworów Krzysztofa Grzeszczaka na chór jednorodny*. Składa się na nią dzieło artystyczne zarejestrowane na nośniku elektronicznym oraz praca teoretyczna będąca opisem dzieła i stanowiąca jego integralną część. Praca powstała pod opieką merytoryczną promotora- prof. dra hab. Mariusza Kończala.

Dzieło artystyczne:

zostało zarejestrowane podczas publicznego koncertu, który odbył się dnia 11 czerwca 2019 roku, w Sali Barokowej Muzeum Diecezjalnego w Płocku. Na program koncertu złożył się wybór kompozycji Krzysztofa Grzeszczaka na chór jednorodny:

Pater Noster (prawykonanie)

O vos omnes

Ex Libro Psalmorum II

Ex Libro Psalmorum III

O święta ucztó

Ostinateco

Obłoki (prawykonanie)

Na weselum była

Suita Mazurska (wersja z fortepianem - prawykonanie):

– *Kiebysta wy wiedzieli*

– *Nie płac Maryś nie płac*

– *Cekoj Jonku styry lata*

– *Mniała baba psiekno córke*

Byłem obecny na tym koncercie i wysłuchałem go z dużym zainteresowaniem. Twórczość chóralna łódzkiego kompozytora nie należy do łatwych, a już szczególnie dla tak młodego zespołu jakim jest chór żeński *ASBeek*. Prezentowane utwory charakteryzuje bogactwo i różnorodność inwencji melodycznej, paleta barw i odcieni skomplikowanej płaszczyzny harmoniczej, swobodne podejście do tonalności oraz duża zmienność struktur metryczno-rytmicznych. Repertuar ten jest niezwykle wymagający dla zespołu wykonawczego. Jak pisze doktorant w swej dysertacji na stronie 128, cyt.: „... Twórczość Krzysztofa Grzeszczaka jest bardzo wymagająca, gdyż stawia wykonawcom duże, różnego rodzaju wymagania. Do wykonania większości wybranych do przewodu doktorskiego kompozycji trzeba dysponować zespołem, który charakteryzuje się dużą dyscypliną intonacyjną i wrażliwością artystyczną. Dbłość o poprawną intonację wszystkich wykonawców ma szczególne znaczenie. Jest to niezwykle ważne zarówno przy delikatnej fakturze, jak i wtedy, gdy faktura rozrasta się np. do sześciu głosów. Charakterystyczna dla tych kompozycji modalność, zwłaszcza w przypadku współbrzmień opartych na małych czy wielkich sekundach, powoduje brak punktu odniesienia do podstawy akordu/... / Przystawianie tej charakterystycznej dla kompozytora harmonii połączonej z narracją opartą na ścisłym powiązaniu muzyki z tekstem literackim procentowało z każdą kolejną opracowywaną kompozycją.” Należy z całą mocą podkreślić, iż kierowany przez A. Sitka chór żeński *ASBeek*, złożony z czternastu młodych wokalistek, bardzo dobrze zrealizował to trudne zadanie. To zespół bardzo sprawny, operujący dość wyrównanym brzmieniem, utrzymującym właściwe proporcje między głosami, posługujący się szeroką paletą odcieni dynamicznych. Szczególnie miękko i ciepło brzmiący w niższej tessiturze i łagodniejszej dynamice. Niekiedy sopran pierwszy w wysokim rejestrze brzmi mniej spójnie i niepewnie intonacyjnie. Na szczególne uznanie zasługuje sprawność wokalna najniższego głosu altowego (ze względu na wiek -najbardziej doświadczonego). W programie koncertu wyróżnić możemy dwie części: na pierwszą złożyły się utwory chóralne a cappella o tematyce religijnej, drugą - wypełniły kompozycje świeckie z towarzyszeniem fortepianu. Niejako „łącznikiem” między tymi blokami były dwie kompozycje: *Ostinateco (a cappella)*- wykonany bardzo precyzyjnie pod względem agogiczno-metrycznym i ekspresji słowa oraz *Obłoki (z fortepianem)*- przepiękna wokaliza, napisana specjalnie na tę okazję. Prezentację pieśni religijnych cechuje konsekwencja narracji, duża dbłość o prozodię słowa i uchwycenie modlitewnego charakteru kompozycji, duża poprawność intonacyjna. Doświadczenie i przeżycie prawdy zawartej w tekstach w połączeniu z muzyką, pozwala Doktorantowi na właściwe odczytanie intencji kompozytora, kreowanie różnego oblicza sacrum. Z jednej strony - duża żarliwość i emocjonalność, połączona z precyzją narracji metrycznej- szczególnie widoczne w *Ex libro Psalmorum II i III* i *O vos omnes*, z drugiej - głęboka kontemplacja i mistycyzm jaki osiąga zespół w pieśni *Pater noster* i szczególnie *O święta uczt!* O walorach wokalnych zespołu *ASBeek* świadczy umiejętność błyskawicznej zmiany barwy głosu, artykulacji i emocjonalności, dostosowanych do przekazywanych treści, jak to ma miejsce w drugiej - świeckiej części koncertu. Wykonanie pieśni *Na weselum była* oraz *Suity Mazurskiej* (z towarzyszeniem fortepianu) cechuje znakomite zróżnicowanie i podkreślenie ludowego charakteru kompozycji. Szybkie fragmenty wykonane zostały z dużą precyzją rytmiczną i metryczno - agogiczną, bardzo selektywnie, z czytelną dykcją. Pojawiające się pewne niedociągnięcia intonacyjne w partii chóru (spowodowane

zmęczeniem), nie zaburzają ogólnie bardzo pozytywnego odbioru koncertu. Świetnie oddano żałosny i melancholijny charakter lirycznej pieśni *Nie płac Maryś*. Niemal wirtuozowsko zabrzmiały finałowe *Cekoj Janku śtyry lata* oraz *Mniała baba psiekno córke!* Na podkreślenie zasługuje znakomita realizacja partii fortepianu przez Grażynę Sukiennik.

Jako obecny na koncercie mogłem również zaobserwować elementy techniki manualnej dyrygenta. Cechuje ją gest oszczędny, wyważony, adekwatny do uzyskania oczekiwanego rezultatu artystycznego. Doktorant ma bardzo dobry kontakt z zespołem. Może właśnie poprzez tę „oszczędność” całkowicie skupia na sobie uwagę chórzystek, które ani na chwilę, nie dorywają wzroku od dyrygenta. Spokojny i czytelny kontakt z akompaniaturką pozwolił na bezproblemowe przeprowadzenie wykonawców przez skomplikowane pod względem metro-rytmicznym meandry partytury *Suity Mazurskiej* i *Obłoków*. Podkreślić również należy, iż we wstępach oraz fragmentach solo fortepianu, dyskretnie rezygnuje z gestu, pozwalając artystce na swobodę interpretacji.

Realizacja projektu artystycznego, na który złożyły się kompozycje na chór jednorodny a cappella oraz z towarzyszeniem fortepianu Krzysztofa Grzeszczaka był z pewnością ambitnym wyzwaniem dla doktoranta i Jego zespołu. Stopień trudności wykonanego programu oraz bardzo dobra jego realizacja utwierdzają mnie w przekonaniu o kompetencjach dyrygenckich kandydata, Jego ciekawej osobowości artystycznej oraz znakomitych kompetencjach pedagogicznych. Uwzględniając fakt, iż zaprezentowane nagranie zawiera również premiery nowo powstałych kompozycji lub ich wersji, należy podkreślić duży walor popularyzatorski dzieła. **Całość wykonania oceniam bardzo pozytywnie.**

Część opisowa:

będąca integralnie związaną z przedstawionym dziełem artystycznym pod względem merytorycznym jak i redakcyjnym nie budzi zastrzeżeń. Napisana jest językiem fachowym, poprawnie pod względem językowym. Dysertacja składa się z trzech rozdziałów, wstępu, zakończenia, uzupełniona o streszczenia w języku polskim i angielskim. Całości dopełnia bibliografia, wykaz fragmentów kompozycji Krzysztofa Grzeszczaka wykorzystanych w pracy, spis rysunków, wykaz kompozycji Krzysztofa Grzeszczaka oraz aneksy zawierające płyty CD, na których umieszczono utrwalone dzieło artystyczne i jego opis w formacie elektronicznym.

W rozdziale pierwszym zawarł autor muzyczny rys biograficzny i ogólną charakterystykę twórczości kompozytora. Stanowi on cenne źródło informacji, niezbędnych w lepszym zrozumieniu dorobku twórczego K. Grzeszczaka, jego sposobie postrzegania świata i poglądów na temat praktyk kompozytorskich.

Rozdział drugi, obejmuje różnorakie aspekty dotyczące specyfiki pracy z chórem jednorodnym. Bazując na literaturze fachowej oraz swoim osobistym, wieloletnim doświadczeniu, podejmuje autor problematykę śpiewu zbiorowego: jego funkcji społecznych, pedagogicznych i dydaktycznych. Odnosi się do problematyki doboru repertuaru i kryteriów jakimi należy się przy tym kierować. Bardzo drobiazgowo przedstawia osiągnięcia artystyczno- dydaktyczne i organizacyjne zespołu *ASBeek*, z którym realizuje

artystyczny projekt doktorski. Odnosi się do predyspozycji i umiejętności jakimi powinien się legitymizować dyrygent- nauczyciel emisji głosu. Podejmuje teoretyczne rozważania na temat higieny i emisji głosu w zespole chóralnym oraz ich praktycznego zastosowania.

Rozdział trzeci zawiera szczegółową analizę prezentowanych kompozycji chóralnych pod względem ich ukształtowania formalnego, melodycznego, harmonicznego, dynamicznego, metro-rytmicznego. Doktorant wskazuje ponadto na problemy wykonawcze, z jakimi się zmierzył podczas przygotowania koncertu przewodowego. Szczegółowe opisy (bogato ilustrowane przykładami nutowymi, wykresami i tabelami) mogą stanowić cenne źródło informacji dla innych dyrygentów, chcących podjąć się wykonania omawianych utworów.

Oceniając warstwę merytoryczną pracy opisowej należy podkreślić, że Pan Andrzej Sitek w sposób właściwy zrealizował postępowania badawcze mające na celu przedstawienie aspektów wykonawczych wybranych utworów Krzysztofa Grzeszczaka na chór jednorodny. Konsekwentne przeprowadzenie procesu analitycznego oraz wyprowadzenie właściwych wniosków jest dowodem kompetencji naukowych doktoranta. Poprzez prezentację dzieł do tej pory niepublikowanych, doktorant w pełni realizuje aspekt badawczy, przyczynia się do popularyzacji polskiej muzyki chóralnej XXI wieku, przez co znacząco wpływa na rozwój dyscypliny.

KONKLUZJA

W oparciu o dokonaną ocenę przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej Pana mgra Andrzeja Sitka na temat „*Aspekty wykonawcze wybranych utworów Krzysztofa Grzeszczaka na chór jednorodny*”, składającej się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz jego opisu, stanowiącej łącznie pracę o powyższym tytule stwierdzam, że wnosi ona istotny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – sztuki muzyczne. Doktorant zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego oraz wykazał się umiejętnościami i wiedzą teoretyczną umożliwiającą prowadzenie samodzielnej działalności artystycznej.

Przedstawiona do recenzji praca spełnia warunki określone w art.13.ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2013 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj.Dz.U.2017 poz.1789 z późniejszymi zmianami).

Wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

